

ЗАРБДОР ОЙ

Республикамиз пахта далаларида ҳадемай йиғим-теримга киришляди. Гулистон тумани миришкорлари ана шу масъулиятни ҳис этиб, жорий йил йиғим-теримга пухта ҳозирлик қурмоқдалар. Айниқса тумандаги «Боёвут», «Узбекистон», Ҳамид Олимжон номли, «Кизил тонг» каби жамоа ҳужаликлари далаларида булган кишининг кузи кувнайди. Қусаклар совиқ тон сайин куйаймоқда. Бу ерда мулжалдаги ҳосил тушлянапти.

Жорий йилда туман пахта далаларида 172 та пахта териш машиналари, 374 та трактор тиркамалари, 23 та қусак териш, 25 та қусак чувиш ва 16 та пахта ортиш техникаси иштирок этади.

Иш қуроли сознинг машаққати оз, деганлар. Миришкорлар ҳар йили хом ашёнинг асосий қисмини машиналар ердамида йиғиштириб олишади. Шу боис ҳам деҳқоннинг техникадан умиди катта. Айни пайтда туман ҳокимлиги томонидан ташкил этилган махсус гуруҳ техникани мавсумга тайёрлаш борасидаги ишларни назорат қилаяпти. Техниканинг асосий қисми жорий таъмирдан чиқарилган. Таъмирлаш ишларида алоҳида урناк курсатаётган механизаторлар ўз вақтида тақдирлиб борилаётир.

— Ҳужалик йили нисбатан кийин кечганлигига қарамай, мул ҳосил етиштирдик, — дейди туман кишлққ билан ўтказиш учун тадбирлар ишлаб чиқилган. Мавжуд 70 дан ортиқ дала шийпонлари таъмирланди. Шунингдек, теримчилар учун 20 мингта фартук олиб келинди. Учта пахта қабул қилиш пункти, тошу тарозилар ҳам метёрига келтирилди.

Туман миришкорлари учун синовли онлар тобора яқинлашмоқда. Режа буйича давлатта 28500 тонна сифатли оқ олтин топширилади. Мутахассисларнинг дастлабки ҳисоб-китобларича бу йил ҳосилдорлик ошди. Ҳозирги вазира теримга пухта тайёргарлик қурган ҳолда гуза парварлисини бир зум ҳам сусайтирмастикдир. «Август — зарбдор ой» деб эълон қилинди. Илгор миришкорлар ва механизаторларни ҳар ҳафта-

да тақдирлаб бориш йулга қуйилди. Мақсад — республикамиз мустақиллигининг олти йиллиги нишонланадиган йилда агар соҳанинг барча тармоқларида оқори натижаларга эришиш.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
«Кишлоқ ҳаёти» муҳбири.
СУРАТДА: «Боёвут» жамоа ҳўжалиги агрономи
Жуманазар Мирзакулов пахтазорда.
Қозим ЎЛМАСОВ олган сурат.

Чортоқ туманидаги «Чортоқ» жамоа ҳўжалигининг боғ ва пайкалларида ҳам мул ҳосил етиштирилди. Шу кунларда соҳибкорлар эса сабзи, пнёз ва картошка ки йиғиштириш, уларни эл дастурхонига сара ҳолда етказиш учун тиним бимай меҳнат қилишляпти.

Миришкорлар жорий йилда 400 тонна сабзот, 1600 тонна узум, 50 тонна полдиз маҳсулотлари, 360 тонна оқ олтин етиштиришни режалаштиришган.

Пахтакорлар гўзаларга шу кунга қадар олти марта гўлқ ишлов бериб, экинни тўрт марта оби-ҳаётқа қондиришди. Гуркларга ўсаётган ҳар тўла 8—10 гадан бўлиқ қўсақ бор. Улар бирин-кетин очилиб, заршунос меҳнатни қўзқўз қилляпти.

Ҳўжаликда 16 та бригада мавжуд. Улар пахта, узум, сабзавот етиштириш-

РЕЗАВОР МЕВАЛАР — САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Ўзбекистонда етиштириладиган турли хил резавор мевалар — қулунай, қарагат (смородина), ҳужагат (малина), чаканди (облепиха) жуда мазали, хушбўй, шифобахш, парҳез неъматлар бўлиб, айни пайтда қайта ишлаш учун энг яхши хом аше ҳамдир. Булар нисон учун зарур органик кислоталар, қанд, минерал тузлар, пектин моддалар ва турли дармондориларга бой. Са-ломотликни мустаҳкамлайди. Танада модда алмаслинувини, овқат ҳазм қилишни, юрак фаолиятини яхшиляди. Ферментлар ажралиб чиқишини, қон ялланишини соэ таъминқ-ляди.

Ҳалқ таботабатида бўйрак, жигар, талок, ут йўллари касалликларини, опкёзон катарити (ишлққ пардаларининг ялланишини)нинг ҳамма турларини даволаш учун резавор меваларни истеъмол қилиш таъсия этилади. Қулунай эса парипонхотирлик, қон босими ва чилга яранинг айрим турларини даволашда кул келади. Шунингдек, резавор меваларни куп истеъмол қилган киши тез қаримайди, узок умр кўради.

Сунги йилларда анги йиллини, резавор мевали шифобахш болгорчилик ривож топмоқда. Мақсад шифобахш усимликларни кўпайтириб, турли касалликларнинг олдини олиб, ушбу меваларга халқ талабини қондириш ва қайта ишлайдиган корхоналарни хом аше билан етарли таъминқ-ляди.

Резавор мевали усимликлардан қулунай август ойи ва сентябрнинг биринчи ярмида экилади. Жумхурия-мизда бунинг учун ўта мос табиий илдим шароити мавжуд. Қулунайзорлар майло-нини кенгайтириб, соҳага ээтиборини кўчатириб, келаси йили халқ севган таниқ мевани куп етиштиришга эри-шишляди лозим.

Жумхуриятимизнинг ҳар бир туманида қулунайнинг экиб устиришга ҳужаликлар, болгорчилик жамоалари, фермерлар, оилавий пудратчилар, шахсий ердами ҳужаликлар хоналонлар жабл қилинса, бу мазали ҳосилни узлари тўйиб истеъмол қилиш билан бирга элимиз дастурхонини тўкин-сочин қилиб, халқимиз саломатлигини мустаҳкамлашга хисса қўишляди. Шу билан бирга у сарларомал соха ҳам-дир.

Қулунай экилган экинчи йилдан мева бери бошлайди. У қулунга истеъмол қилинади. Ундан мураббо, жем, мармелад, повидло, муз-қаймоқ, конфет, қандолат маҳсулотлари ва шарбатлар тайёр-ланади. Қулунайзорлар пахта-роқ қилиш учун текис, учна-ниллаб бўлмаган, тупроги шур-ланмаган, бегона узлардан то-заланган, ер ости сувларни бир метрдан пастда жойлашган ва суғорини қулай майдонлар тан-лаб олинади. Экишга тайёр-

лашдан олдин гектарига 40-60 тоннадан қиратан туги ва 300-400 килодан суперфосфат соли-нади. Тупроқ 30 см чуқурликда хайдалади.

Қучатлари 70-90 см қатор ва 20-25 см тип оралиғида экилади. Шунда бир гектар ерга 44,4 дан 71,4 мингта қучат кетади. Қучат экилган олдин ариқларига 15-18 соат давомда сув оқизил-ляди. Куннинг салқин пайтида экилган қучатлар яхши тутиб кетади. Шунги ўнчумаслик ло-зим, сифатли қучат танлаш му-ҳим ахамиятга эга.

Тоэа навли қучат илдиз тизи-ми орқини, 4-5 см узунликда 2-3 та боти бўлиши керак. Қучат илдизини бутизитига тупроқ бил-дан қўмилиши, атрафи босилиб ялланиши, илдизлари қайил-маслиги, бутизли қолдирмаслик керак. Усин нуқтаси муҳимла-син. Акс ҳолда экин қўрқамайди. Намни яхши сақлаш мақсатлида унинг атрафига чиринди се-пилади. Қучат ўтказилган кейинг ҳам тупроқ нам ҳолда сақлана-ди. Биринчи даврда ҳар 7 кунда, кейин 10-15 кунда суғориб тури-

лиги гектарига 7-15 тонна ат-рофиди.

Мавжуд қулунайзорларни парвартиллаш ҳам муҳим ахамиятга эга. Қулунай ози-касини, тупроққа ишлов бери-шини ва сувни куп талаб қил-ладиган усимлик. Эрта ба-ҳорда, яъни февраль ойининг охири, март ойининг бош-ларига, тупроқ етилиши бил-дан тупнинг экин барглари-дан тозаланиши. Қатор орали-ри ва тип оралиқларини юмшати-либ, қумма чопиқ қилина-ди. Бундан олдин гектарига 300 килодан сульфат аммоний, 300 килодан суперфос-фат уғитилги солинади. Қатор оралири утлардан тозала-нади.

Суғориб тупроқ намли-гига боллиқ. Ушбу тадбир минтакаларга қароб ўтказил-ляди. Масалан, агар баҳор қур-лик келса март-апрель ойла-рида битталани, майда 3-4 мар-та, июнда 2-3 марта, июлда 3, августда 2, сентябр ва октябр ойларига бир маргдан суғори-лади.

Ҳосил териш вақтида ҳар 3-5 кунда ариқ оралиғи оз миқдорда сув таралади. Мева териб олингандан кейин қулунайзор бегона узлардан то-залиниб, қатор оралири чўк-чўкчилади. Шу пайтда гек-тарига азот 120, фосфор 90 килодан солиниб, тупроқ юм-шатилади.

Республикамизда кейинги пайтларда Самарқанд ҳамда Тошкент вилоятларининг бир қанча туманларида, Фар-гона вилоятида резавор ме-валар етиштирили, қупайти-риш, жумладан шундай экин майлонларини кенгайтиришга ээтибор берила бошланди. Ушбу соха билан шуғуланув-чиларга шун еэлатиш керак, қулунай қучатларни кор-порацияга қарашли қучатчи-лик ҳужаликларида, инсти-тут базалирида мавжуд. Зарур-тат тутилса ерлим қурэтиб тавсиялар беришимиз му-ҳим.

Август ойининг ҳар бир куниндан унумли фойдаланиб, янги-янги қулунайзорлар барпо этсак, мавжудларини атраптехник талабларига риоя қилган ҳолда парвартиллаш-сак, шубҳасиз келаси йил мул ҳосилга мустаҳкам замин ҳо-зирилатан бўламиз.

Хонадонларда, фермер ва деҳқон ҳужаликларида, оила-вий пудратчиларга қарашли ерларда қурпоқ қулунайзор барпо қилинса, халқимиз дастур-хонини тўкин бўлиб, соғлом авлод воғта етишига хизмат қилади. Яна бир муҳим жи-ҳати, ҳужалик иктисоди муста-ҳкамланиши.

Махмуд МИРЗАЕВ,
Р. Шредер номидаги мевачилик, узумчилик ва виночилик илмий-теқшириш корпорацияси бош раҳбари, академик.

Махдий РАЗОҚОВ,
кишлоқ ҳўжалик фанлари номзоиди.

ҲОСИЛ БАРАҚАСИ

га ихтисослашган, Давлати Акбаров, Раҳимжон Усмоновлар, етакчилик қилётган бригадаларнинг деҳқонлари дала ишларини ушшоқлик билан олиб боришда бошқаларга намуна бўлишляпти. Айни пайтда саккиз нафар меҳнаткор, 100 нафар сувчи пахта, сабзавот пайкал-ларида астойдил ишлямоқда. Шу боис ҳосил ба-рақаси кундан-кун ортаётир. Бунда Баҳром Икромов, Иброҳим Усмонов, Абдулҳамид Тўреунов сингари меҳнаткорлар, Қудрат Бобоев, Раҳимжон Аҳмаджонев, Назар Солиқов каби сувчиларнинг муносиб хизматлари бор.

Дала шийпонларида миришкорларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун зарур шароит яратилган. Бу ерда икки маҳал иссиқ овқат тайёрланади, самоварлар тонгдан кеч-гача уздуксиз қайнатилади.

Йўлбошчимизнинг ҳаётбахш фармонлари кишлққ ҳўжалигини ривожлантиришга мадал бў-либ аҳолининг турмушини фаровонлаштиришга дар-мон бўляпти, — дейди бошқарув раиси Турдали Жумабоев. — Жамоамиз ээлоларининг кайфияти яхши. Пахтакору саба-воткор, болбору соҳиб-корларимиз мустақил рес-публикамизнинг олти йил-лик байрамига муносиб тўе-на тайёрлаш ниятида гайрат қўрсатмоқдалар.

Эркин ТўЛАГАНОВ.

«Qishloq hayoti» ko'ngillarga orom va quvunch tilaydi

СЕЙШАНБА, 19

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олин даври.
8.00—8.25 «Ахборот».

III

8.25 Республика плакатларининг шар-ҳи.
8.35 Тирок тароналар.
9.00 Бир ва бик хабарлари.
9.15 «Пахта ва спорт».
9.35 «Олам ва одам».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ишон ва эвон» Тележурнал.
10.30 Илдиз тили.
11.05 УТВ эълонидан. Хайитмиг Русул. «Муҳаббат сунни» Ҳамма номидати У.Ў.Б. Давлат академик драма театрининг спектакли.
12.30 «Сўбат оламида».
13.00 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Ўзбекистон — Ватанам манам!» Қўшиқ байрамнинг ақулий концерти. «Туркистон» саройида экиб олинган.
14.00 Янгиликлар.
14.05—15.40 «Беринг ва унинг дасту-лари ҳақда баллади». Бадий фильм.
15.05 Эълонлар.
17.55 Қўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Чумуққой». Мулфильм.
18.20 «Салиқ ва иворот».
18.40 Шарҳ пароналари.
18.55 «Табобат сирлари».
19.05 «Қасот уфқлари». Адабий курсату.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Билмавқу» аямма».
20.10 Оқшом эртаслари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Тавиқ нуқтаси».
21.20 «Оқдустар диврасида». Консе-рт.
22.35 «Мирзо Гўлиб». Куп қисми телевизон бадий фильм. 4-қисм (Ҳиндистон).
23.20 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Тарақот (Тошкент)» — «Наво-ҳор» (Наманган). Езиб олинган.
00.05 Эълонлар.
00.10 «Ахборот».
00.35 «Йилни ҳаққия қилдиқлар».
01.05—01.10 «Ватан тимсоллари».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

21.30 Оқдустар ва Эълонлар.
21.40 «Кинонтоқ».
23.15 Кундалиқ.
23.25 «Сағит Барбар». Телевизион бадий фильм.
00.15—00.25 Кундалиқ.

III

17.15 Янгиликлар.
Россия жомат телевидениси.
6.30 — 8.00
17.20 — 20.30

III

20.30 «Шоҳусту сарин йуза». Спорт даври.
Россия давлат телевидениси.
21.00 — 21.30

IV

21.30 Эълонлар.
21.35 «Бир қандай дам олганмиз?». Тошкенттин «Шарҳ гуни» корпораси мисоли-да.
22.05 «Сардин». Телесерия (АҚШ).
22.55 — 23.15 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби». Телесе-риал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-ағот».
20.10 «Хўқу ва бори».
20.35 «Азизам».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақил-лигининг 6 йиллигига. «Мезон».
21.30 «Автосаттани».
21.40 «Шарҳ пароналари». Халқ аро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Киномотограф. «Тунги таллас» Те-лесериал.
22.55 «Эзлаб».
23.20 — 23.30 «Хайри туй».

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.
18.45 «Мулгаруслар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнги синиклар мактаби».

ЖАХОН САРИ РАВОН ЙЎЛ

Абдуфаттоҳ Абдуллаев Тошкент давлат аграр университетидида ўқув ишлари бўйича проректор, мева-сабзавотчилик ва узумчилик кафедраси мудири, профессор. Салкам қирқ йилдан буйи талабалар даврада, уларнинг қувонч ва ташвишларига шерик. Шу боис ҳам кадрлар тайёрлаш бўйича мулоқатга чорлаганимизда, у киши бажонидил розилик билдирди-да «Ўзимнинг ҳам гапларим йиғилиб қолган эди», деди.

Куйида ушбу сўхбатни эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

лари шартинда аълочи талабанинг харидорлари куп бўлиши шундан далolat беради.

Бугун олий ўқув юртида тахсил олаётган барча талабалар тест синовлари орқали ўқишга кирган йиғит-қизларидир. Зеро, улар қандайдир маънода булган етти-саккиз йил илгарти талабалардан фарқ қилдилар. Улар

маҳсулотларини сақлаш ва қайта ишлаш технологияси» ... Булар университет оқимлари томонидан ёзилиб, шу яқин орада босмадан чиққан адабиётлар.

— Булар ҳаммаси талаба — бўлажак мутахассис учун, албатта. Лекин дарсликлар бўлса-ю, янаш шартини бўлмаса қийин. Мен ишара ҳақи тўлаб, хонадонларда яшаб юрган талабаларни билман...

— Йук, бизда унақа эмас. Талабалар учун барча нарсалар бор. Етоқхоналар етарли. Оилали аспирантларимиз ҳам шу ерда яшашди. Барча етоқхоналарда қироатхоналар мавжуд. Улар ўзбек тилида ёзилган дарслик ва адабиётлар билан таъминланган. Буфетлар, оидитох хуудлида эса ошхоналар ишлаб турибди.

Кечкурун спорт мажмуаси талабалар хизматида. Бассейн ва енгил атлетика комплекси, бешта спорт зали мавжуд. Куйинги, поликлиника, профилакторий ва ҳатто тез ерам машинасигача бор. Ёпиқ типдаги телемарказимизда эса телиларни қизиктирган курсатув ва ахборотлар мунгазам равнида дебери борилди.

Бундан ташқари, назарий билимларни амалга ошириш билан қўшиб олиб бориш учун университет қошида ташкил топган тажриба станцияси ва Тўйтепадаги Усмон Юсупов номидаги ўқув-тажриба хужалиқи талабалар ихтирида. Уқувчи-ешлар ишлаб чиқариш бригадаси ҳам илк бор шу ерда таъинланган эди. Булажак мутахассислар экшпидан то ҳосилни йиғштириб олгунга қадар булган юмушларини тажрибали дошлар назоратида узлари бажардилар.

Аммо, бу йуналишда қилалган ишларимиз ҳали куп. Уйлашимча, ўзимизнинг тутиб олдик. Жаҳон цивилизациясига катта-катта улдушлар қўшибгина аждошларимизга муносиб вохислар эканлигимизни исботлашимиз мумкинлигини англаб етмоқдамиз. Зеро, оққан дарё окмай қолмас. Юртимизда талант ва иқтидорлар куп. Муҳими, уларга маърифатнинг равон йуллари очиб қўйилган.

Сўхбатдош: Зайниддин РИХСИЕВ.

— Ўзбек халқи азал-азалдан илму урфонга эъозда булган; бу эҳтиром Истиқлол йиллари ўзгача жойба кашф этди. Абдуфаттоҳ Улломмаҳмудович, етук кадрлар тайёрлаш бўйича университетда қандай ишлар амалга оширилди?

— Илм — саҳрода дуст, ҳаёт йулларида таянч, елғизлик дамлирида йулдош, бахтиер дақиқаларда раҳбар, қайғули онларда мадкор, одамлар орасида — зебу зийнат, душманларга қарши қурашда қуроқдир, дейилади Халис шарифда. Дарҳақиқат, шундай бир ижтимоий буюртма борки, уни бажармай туриб жамиятни олга бошлаш, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллаш мумкин. Бу — таълимдир.

Куп йиллар таълим соҳасида ишлаб, бу соҳа соҳибларининг машаққатли меҳнатини дил-дилдан ҳис қилган шахс сифатида айтишим мумкинки, биз унгири ва нотекис суқмоқлар опша катта йулга чиқиб олдик. Иқтисодий ва сиёсий барқарорлик иччил ва ишонч билан истиқбол ҳақида уйлашимизга имкон бермоқда. Бинобарин, истиқболни зуқко ва сермулоҳаза ешларсиз тасаввур қилиб бўлмайдир.

Табиийки, билим бир кунда эгалланмайди ва ҳамма ҳам бир кунда узаштирмайдир. Кунт ва чидам билан ўқиб-урғаниш орқали муайян билимлар жамгармасига етгани қилиш мумкин. Қолаверса, билим эгаси тез-тез имтиҳон қилиб турилсагина чарқлиниб, уткирлашиб боради. Шу уринда синовнинг рейтинг назорат тизими анъанавий сессиялар урини егаллаётганлигини таъкидлашим лозим. Биз бу

тизимни такомиллаштириш ва университет битирувчилари рейтингини баҳолаш Низомини ишлаб чиқиш юзасидан ҳозирда маълум натижаларга еришдик.

Дарвоқе, бугунги кунда университетимизда ташкил этилган тест маркази талабаларнинг билимларини рейтинг тизими, шунингдек тест синовлари ва имтиҳонларни компютерларга утказиш имконини беради. Бундай мар-

Билимдон ешлар — Истиқлол таянчи

каз, агар янглишмасам, республикамиздаги яна иккита олий ўқув юртида мавжуд.

— **Талабалар — олтин даврим, дейишди...**

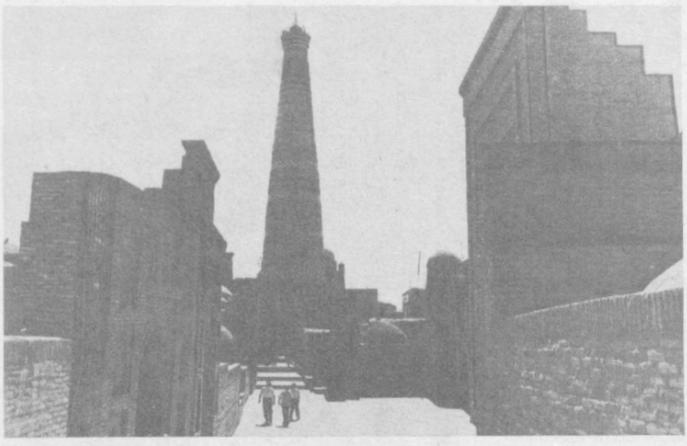
— Аслида талабалар йилларини узлуксиз синов онларига қиселасак тугриқок бўлур эди. Умр деб аташимиз олий неъмат дарахтининг дурҳи қоқилари айнан шу сонияларда гулдайи, япроқ эади. Қандай мутахассис бўлиб етишиш ҳам шу даврда кечган туну-қушларнинг шакли-шамойили ва мазмуни билан бевосита боғлиқ. Шунинг учун ешқининг бу фаслига ҳуз мароқли лаҳзалар — ҳар хил учрашувлар, кечалар ва дискатекаларни назардан қочирмаган ҳолда, ўқиш, буюгир ва тинимсиз меҳнат эканлигини тан олшимиз даркор. Фақат бу меҳнат мевалари биланига эмас, аста-секин, йиллар давомида болта тулиб боради, пиниб етилади.

Бозор муносабатлари таълим соҳасига ҳам уз таъсирини утказмоқда. Эндиликда дипломнинг узи «юксалиш тилапоалари»га кафолат бўла олмайди. Пухта билим ва ҳосил қилинган малакагина мутахассиснинг «нархи»ни опиради. Бозор муносабат-

нинг атрофи-муҳитга, ҳаётга ва умуман ертанги кунга булган қараплари ҳам бир мунча серқира.

Ишни нимадан бошлаш керак? Менимча, тездан талабалар Низомини ишлаб чиқиш зарур. Ески Низом бугунги кун талабаларига жавоб бермай қолди. Орадаги бушиқни тудиритиш учун университетимизда талаба ешларинг иқодий фикрлаши ва мустақил ишлашига шарт-шароит яратитиш тугрисидда Низом ишлаб чиқилди. Эҳти-мол, бошқа ўқув юртиларида ҳам шунга ўхшаш ҳаракатлар мавжуддир. Интигишлар бирлаштирилса, уйлайманки, орзу қилинган талабалар Низоми тез орада дунё юзини куради.

Шунингдек, ески қолипдаги дарсликлар билан замонавий кадрларни тайёрлаб бўлмайдир. Шунинг учун биз ўқув адабиётлари ва умуман ўқув жараёнига оид бошқа ахборот манбаларини яратитишга жиддий киришидик. «Усимликларни қимеий ҳимоя қилиш», «Сабзавот екшилари ва уларни етиштириш технологияси» ва «Мева-узум биохимияси ва технологияси», «Дон

Шарқ меъморчилигининг дурдонаси ҳисобланмиш кўҳна Хива неча асрдирки, ўзининг жозибаси, тақдорланмас маҳобати билан инсониятни мафтун этиб келмоқда. 2500 йиллик муборак тўён муносабати билан Шарқнинг бу афсонавий ертарақ шаҳри янада ўзгача чирий очиб, асл қиёфасига қайтмоқда.

СУРАТДА: афсонавий Хиванинг бугунги жамоли.

Р. ЖУМАНИЕЗОВ олган сурат (Ўза).

Удумлар, анъаналар

халқ амалий санъатини ривожлантиришга киришдилар. Худойназар ака имкони борича қишлоқдошларининг хожатини чиқаради. Баъзан молларини қушни қишлоқларга элиб сотади.

Қишлоқларда ҳар қуни уч-тўрт хонадонда туй-маърака. Келин-куёвларнинг сепини солиб қўйиш учун албатта сандиқ керак. Бу улум ота-боболаримиздан мерос.

— Сандиқ, хонтахта яшаш учун яроқли тахта тақчил. Ҳамма тахта-еғочлардан ҳам сандиқ, шкаф, хонтахта ясаб бўлмайдир, дейди уста.

Уста уч йил олдин 15 гектар ерга терак эккан эди. Ҳозир улар қуқка буй чучиб қолган. Икки-уч йил ичида еғоч-тахта узидан чиқадир. Қурилиш материаллари қунайгач, муъжазгина устахонаси кичик қорхонага айланади. У ясаган уяр-рўзгор буюмларининг нархи янада арзонлашади. Мул кулчилик, арзончилик устанинг тилаги.

Жўра ЮСУПОВ.

САНДИҚСОЗ ТИЛАГИ

Сандиқсоз Худойназаров сотилган сандиқни аравадан тушириб, ичкарига киритиб берди. Яна йулида давом этди. Сандиқсознинг қишлоққа ташриф буюрганини ешитган аёллар ҳар жойда аравани тухтаиб, сандиқ харид қилишарди. Келин олиш, угил уйлантиришни орзу-ҳавас қилиб юрган аёллар устага янги буюртмалар беришарди. Худойназар ака буюртмаларни қабул қилиб оларкан, бир-икки ҳафта ичида сандиқ ясаб келишга суз берарди.

Мабодо, Қасби туманидаги Ҳамза Хужақуллов номида жамоа-ширкат хужалигида яшовчи сандиқсоз Худойназар Ҳақназаров хона-

дониға ишингиз тушиб борсангиз албатта, териб қўйилган бири-биридан сара сандиқларга қузингиз тушади. Уларнинг маҳорат билан ясалганини қуриб, устага таҳсин уқийсиз. Ҳар бир сандиқнинг олд томониға ҳар хил нафис безаклар, туллар солинган. Уста ҳовлиси қупинча гавжум. Сандиқ буюртма қилгани келини келишларинг кети узил-

Мустиқлик қушиқлари

ИФТИХОР

Мустиқлар юрда ҳамма бахтиёр бўлиб қолди, Ғамдан халос қўнғиллар бегубор бўлиб қолди.

Чинакам меҳнат билан чирий очди ҳар томон, Шаҳар, қишлоқлар гўё навбахор бўлиб қолди.

Халқнинг манфаатини қўзлайди барча талбир, Фармон, қонуи бекдўс куч, мадор бўлиб қолди.

Бизга тухмат қилувчи вайсақлар уялиб, Олам аҳли олдида шармисор бўлиб қолди.

Тура, Ўзбекистонни қанча мақтасанг олдир, Тинчликда ўтган ҳар кун ифтихор бўлиб қолди.

САВОЛ-ЖАВОБ

Савол-жавоб бошладик икки киши дўстона, Дедим: энг меҳрибон ким? Деди: меҳрибон она.

Дедим: тўйини, даврани қизитади нималар? Деди: қулни, ўйинлар, яхши қўшиқ, тарона.

Дедим: санам қадрига кимлар кўпроқ етади? Деди: юракдан севган ерга бўлар парвона.

Дедим: қимлар елғонни ўйлаб топишга уста? Деди: дангаса одам дарҳол топар баҳона.

Дедим: кимлар бойликка ҳаддан зиёд уч бўлар? Деди: ақли кам-қимса ёки очкўз, девона.

Дедим: тенгсиз сеvimли нима бор жаҳон ичра? Деди: дунёда фақат она ватан ягона.

ЯХШИЛИК

Тинчлик барқарор юрда байрам қилсақ ярашар, Зиёни бор ишларни барҳам қилсақ ярашар.

Аллоҳга шукур қилиб, қайгуларини унутиб, Етим, сағир, кексани хуррам қилсақ ярашар.

Қўлни қўлга беришиб, етиштириб мўл ҳосил, Ҳамма томонни обод, кўркем қилсақ ярашар.

Умр қадрига етиб, аҳил, иноқ кун қўриб, Яхшиликларни, Тура, ҳар кун қилсақ ярашар.

Тура ЖУМАН.

Сирдарё соҳилларида тунаб қолиш қийин эмас. Қирғоқда қулайроқ жой танаб, чой қайнагунча куёш боитини мириқиб томоша қилишимиз мумкин. Чининга қарши бирор воситангиз бўлса, янада яхши. Бундай малҳамингиз бўлмаса, 2-3 грамм оққарагай ёки қайини ёғи жуда асқотади. Бу ёёдан бир неча томчини кийимингиз ёқасига томизсангиз пашша зоти умуман яқинлашмайди.

Албатта, тўқайзорлар гоят гўзаллик касб этади. Жийда, чимши, куёш суяк, дўлана, зирк, қайрағоч, тол қўзни қувонтиради. Ёнма-ён ёввойи олма, олча, ўрик ва бошқа дарахт ва буталар усаётган бўлса, бу ерни жаннат деяверинг.

30-40 йил илгари Охангарон, Зарафшон, Сирдарё, Амударё, Чирчик, Чотқол, Сурхондарё соҳилларида тўқайзорлар жуда сероб эди. Гоҳида дарахтлар ва бутазорлар оралиб умуман ўтиб бўлмасди. Тўнғиз, кийик, бўри, шоқол суқмоқлардангина юриш мумкин эди, холос. Эндиликда бундай тўқайзорлар фақат инсон муҳофазаси остида бўлган жойлардагина сақланиб қолган.

Ёзда ҳайвонлар дарёга сув ички учун бориши туфайли тўқайзорларда улар суқмоқлар очишади. Табиатнинг қонунига кўра, сув ичлаётган пайти йирткичлар бир-бирига тажовуз қилмайди. Зеро, ҳамминанг сув

Табиат ва инсон

лиши, ўзини ҳимоя қила биллиши керак. Тўқайзорлар ва уларнинг атрофидаги ўсимлик дунёси

ТЎҚАЙЗОР ТАРОВАТИ

ранг-барангдир. Негаки, сув ёқасида намлик етарли бўлгани учун ўсимликларнинг ривожланишига шариот яқ-

ши. Дов-дарахтларнинг қўпчилиги ҳайвонларга зарур пайти яшириниш имконини беради.

Тўқайзор соҳили бўйида қоробот, оқжусан, лайлақтумшук, тилчак, исфарак, чоғонгул, оқсақовул, шўра ва бошқа ўсимликлар сероб. Тўқайзорга қўлаб қушлар ҳам ин қўйишган. Айниқса, жийдали тўқайзорлар қушлар учун емнига бойдир. Бундай жойларни туствоқлар, олақўзан, қорсоқ, сариксакқўзан, тўқай мушук яхши қўришади. Кўнғизлар ҳам чингил ва жийдани иштаҳа билан ейди.

Агар соҳил бўйида тўқайзорда тунаб қолсангиз, бу табиат бойлигининг бутун тароватини дилдан ҳис этасиз. Тун мобайнида қўлаб сирли оҳанглар огушида ҳордиқ чиқарасиз. Эрталаб офтоб чиққанида оламини қайтадан кашф этгандек бўласиз. Шундай экан тўқайзорларни асраш, қайта тиклаш ва қўнайитириш ҳар бир инсоннинг хайрли ишига айланмоғи керак.

А. ЛЕСНЯК,
табиатшунос.

Бош муҳаррир **Неъмат ЁҚУБОВ**
Таҳрир ҳайъати: Маркс ЖУМАНИЕЗОВ, Расулмат ХУСАНОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЕВ, Сиддиққон МУХАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОҒУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУХАМЕДОВ.

ХОМИИ:
«Ўзқишлоқхўжалиқтаъминотузатиш» давлат-ширкат кумпаниси
«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32
ТЕЛЕФОНЛАР: Мухаррир ўринбосари — 1-33-44-43, 1-33-16-27. Масъул котиб — 1-33-09-93.
Дехқончилик бўлими — 1-36-54-51. Ижтимоий ҳаёт ва адолат бўлими — 1-36-56-30. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 1-36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 1-36-56-25. Шикоят ва хатлар бўлими — 1-36-54-52.